

AUSTRALISCHE HARTELIJKHEID

'hebben zich zeer veel moeite gegeven voor de Indonesiërs, behalve de communisten aanvankelijk zonder enige politieke bijbedoeling. Zij hebben die Indonesiërs in huis gehaald, zij hebben echt medelijden gehad met die arme kerels, die daar zo ver van huis waren in een vreemd land.'

In Melbourne had hij een groep Javanen, wier schip uit Sumatra in plaats van naar Java naar Australië gevaren was, tijdelijk

'ondergebracht in een school, behorende aan een kerk . . . De dominee en zijn gezin (twaalf kinderen) hebben zich werkelijk uitgesloofd om deze mensen . . . zo goed mogelijk te verzorgen. Hij was niet de enige, deze dominee, want dit gebeurde in alle kringen van Australië'¹ –

misschien moet men een uitzondering maken voor de hogere Australische militairen die niet vrij waren van rasvooroordelen en van wie velen (voor Amerikanen kon hetzelfde gelden) het al moeilijk vonden, ietwat donkere Indische Nederlanders als gelijken te aanvaarden.

★

Aan die over het algemeen welwillende houding jegens de Indonesiërs lag het vertrouwen ten grondslag dat zij zich niet in Australië zouden vestigen maar spoedig na het einde van de oorlog naar hun land zouden terugkeren. Dan weer naar een *Nederlands Indië*?

Er waren Australische autoriteiten die daar niet geheel zeker van waren. Vooral gold dat voor Curtins en Chifley's minister van buitenlandse zaken, de jurist dr. H. V. Evatt, die van mening was dat de voortzetting van Nederlands leidende positie in de Indische archipel op de lange duur een verzwakking zou betekenen van Australië's verdediging jegens eventuele uit Azië komende impulsen. Naast hem waren sommige Australische hoge militairen van opinie dat het voor Australië in elk geval wenselijk was, bepaalde steunpunten in de archipel in handen te krijgen.

Hoe kwam dit alles tot uiting?

De diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en Australië waren van jonge datum – het Australische *Department of External Affairs* was pas in '34 opgericht en met welgeteld twee functionarissen begonnen (voor-

¹ Getuige van der Plas, *Eng.*, dl. VIII c, p. 1373.